

FARMÁR JÁNOS DÁVID JÁVORCSIK

Malý a mladý výrobca špaldovej pšenice a pekáraň.

Identifikačné údaje

Názov: Dávid János Jávorsik

Lokalita: župa Békés, Gádoros, Hungary

Veľkosť farmy: 5 ha

Rok založenia: 2014

Hlavné činnosti: pestovanie špaldovej pšenice a kukurice, slnečnice, produkcia vajec, pekárenských výrobkov

Web / Facebook / Twitter: <https://www.facebook.com/tonkolysutigadoros/>

Poľnohospodár János Dávid Jávorsik od septembra 2014 hospodári na 5 hektároch pôdy v obci Gádoros (juhovýchodné Maďarsko, región Južná veľká rovina, Békešská župa). Cieľom bolo užiť sa so svojou rodinou ako drobný poľnohospodár v mieste bydliska, keďže tam bola k dispozícii pôda na pestovanie plodín, najmä pšenice. Polovica pôdy pochádza z dedičstva a druhá polovica sa stala vlastníctvom poľnohospodára kúpou. Zdedenú pôdu vlastnila rodina ešte pred prvou svetovou vojnou.

Na polovici z 5 hektárov pôdy sa pestuje špaldová pšenica (*Triticum spelta*), zatiaľ čo kukurica (*Zea mays*) a slnečnica (*Helianthus annuus*) sa pestujú každé 4 roky. Pšenica sa používa výhradne na výrobu domácich koláčov a pečiva, zatiaľ čo pestovaná kukurica a slnečnica sa výhradne predávajú. Na pozemku sa nachádza aj malý chov sliepok. Vyprodukované vajcia sa nepredávajú, používajú sa výlučne na hospodárske účely.

Farmár úzko spolupracuje so svojím otcom – ktorého stroje používa (otec má vlastnú farmu). Pri spracovaní vypestovanej pšenice nadviazal úzke vzťahy s viacerými miestnymi poľnohospodármi, napríklad lúpe, melie v lúpačke a malom kamennom mlyne za účasti ďalších výrobcov. Pri výrobe koláčov a pekárenských výrobkov zo špaldovej pšenice sa využívajú výrobky a služby iných výrobcov a hospodárskych organizácií aj na obstaranie a spracovanie iných surovín (napríklad syra), ktoré nevyrába poľnohospodár. V rámci kooperácie sa vykonáva skúšobná výroba na pekárenských a veľkokapacitných strojoch, ktorých skúsenosti sa využijú neskôr. Na predaj hotového výrobku farmár spolupracuje s trhmi výrobcov, ako je napríklad dvor Bődön a trh s remeselnými výrobkami.

Poľnohospodár sa snaží čo najviac využívať výhody vyplývajúce z členstva v Maďarskej poľnohospodárskej komore, čo znamená predovšetkým využívanie služieb, ktoré uľahčujú prevádzku v súlade so zákonom, pomáhajú pri podávaní žiadostí o dotácie a pomáhajú prispôsobiť sa vonkajšiemu prostrediu a trhovým podmienkam. Farma nie je členom žiadnej inej formálnej spolupráce.

Na spracovanie surovín, výrobu a predaj hotového výrobku boli vytvorené dobre fungujúce vzťahy, ktoré však podľa poľnohospodárov do určitej miery brzdia – v mnohých prípadoch domnelý - konflikt záujmov medzi výrobcami, spracovateľmi a predajcami, čo vedie k nedostatku "skutočnej" spolupráce. Neformálnej spolupráci bráni aj skutočnosť, že mladí ľudia nevidia v tejto forme poľnohospodárstva alebo života perspektívu, takže mladých poľnohospodárov je málo; väčšinu tvoria starší ľudia, ktorí vyrastali v iných podmienkach, majú problémy alebo sa nechcú prispôsobiť. Podľa poľnohospodára sa s rozvojom a rozšírením veľkovýroby stávajú malí výrobcovia čoraz menej konkurencieschopní a spoločná práca sa im nevypláca.

Za posledných 7 rokov sa vďaka vzťahom s výrobcami a podnikmi zefektívnila pracovná postupy výroby, spracovania a predaja. Poľnohospodár tak nemusí robiť všetko v dodávateľskom reťazci sám, môže sa spoľahnúť aj na pomoc a služby iných, z čoho budú profitovať zúčastnení miestni poľnohospodári a

poľnohospodárske organizácie. Podľa poľnohospodárov nie je formálne vzdelávanie typické, alebo je naň málo príležitostí. Výrobcovia zapojení do podobných činností sa však navzájom dobre poznajú. Poľnohospodári udržiavajú kontakty v neformálnom rámci a hlavne počas rozhovorov si vymieňajú skúsenosti, zdieľajú svoje poznatky o uplatňovaných výrobných metódach a procesoch, takže majú možnosť učiť sa jeden od druhého. Do tejto formy odovzdávania informácií a poznatkov sú zapojení aj starší, skúsenejší poľnohospodári.

Najvýznamnejšou investíciou do farmy od začiatku činnosti bol nákup pôdy z úveru poskytnutého Széchenyiho kartou so štátnou dotáciou na úroky a výstavba dielne s podporou výzvy "Rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov". Jedinečnosť farmy je daná tým, že druh pekárenských výrobkov (zo špaldovej pšenice) a produkciu plodín, ktoré zásobujú pekárenskú činnosť, vykonávajú len oni v Maďarsku. Jedným zo strednodobých plánov farmy je zjednodušenie a zefektívnenie výroby a spracovania. V súčasnosti je po zbere príliš veľa pracovných procesov (balenie do vriec, skladovanie, balenie hore/dole v lúpačke atď.), pšenicu treba 14-krát chytiť, kým sa dostane k zákazníkovi. Toto by sa malo zjednodušiť navrhnutím skladovania a manipulácie s objemným materiálom. Dlhodobou víziou výrobcu je prerásť z rozsahu malého výrobcu, sprevádzaného rozvojom lokality a transformácia na väčšiu spoločnosť. To by nakoniec vyústilo do celoštátneho predaja vlastných výrobkov s ďalšími výrobkami vo veľkých mestách vo vlastnej sieti predajní.

Fotky:

